

odpovědi učitelů českého jazyka a literatury (dále jako „učitelé čtení“) k rozdílům mezi méně úspěšnými a velmi úspěšnými třídami dle čtenářské gramotnosti. Protože základem porovnávání jsou soubory žáků, budou vždy srovnávány podíly žáků, které učí učitelé v méně úspěšných nebo velmi úspěšných třídách.

7.1.1 Charakteristiky učitelů

Učitelé se liší v **délce učitelé praxe**, a to různými způsoby. Učitelé matematiky s praxí 20 let a více učí největší podíl žáků (54 %) v méně úspěšných třídách. Ve velmi úspěšných třídách však učí většinu žáků (51 %) učitelé s praxí kratší než 10 let (přitom učitelé s praxí méně než 5 let učí 30 % žáků), v čemž velmi úspěšné třídy vynikají i nad průměrnou situací v ČR. Také v případě učitelů čtení učí ve velmi úspěšných třídách učitelé s praxí kratší než 10 let větší podíl žáků, než je tomu v méně úspěšných třídách (34 % žáků resp. 17 % žáků), a velmi úspěšné třídy v tom opět vynikají nad průměrnou situací v ČR. Učitelé čtení s praxí nad 20 let pak učí zhruba polovinu žáků v méně úspěšných i velmi úspěšných třídách, a také v celorepublikovém průměru.

S rozdíly v délce učitelé praxe souvisí i rozdíly ve **věku učitelů**. Mladší učitelé do 29 let učí ve velmi úspěšných třídách větší podíl žáků jak v případě matematiky (31 %), tak čtení (30 %), než je tomu ve třídách méně úspěšných (19 % resp. 9 % žáků). A naopak učitelé matematiky i čtení ve věku 40 let a více učí v méně úspěšných třídách zhruba tři čtvrtiny žáků, zatímco ve velmi úspěšných třídách učí učitelé v tomto věku cca polovinu žáků.

Další rozdíly nacházíme v **kvalifikovanosti učitelů**. Učitelé s magisterským a vyšším vzděláním vyučují o něco větší podíl žáků ve velmi úspěšných třídách jak v případě učitelů matematiky (97 % žáků), tak čtení (98 % žáků), než je tomu v méně úspěšných třídách (87 % resp. 91 %). Ještě větší rozdíly pozorujeme v hlavním oboru nebo zaměření studia učitelů. Učitelé s vystudovaným učitelstvím pro první stupeň učí větší podíl žáků ve velmi úspěšných třídách (učitelé matematiky i čtení 90 % žáků). V méně úspěšných třídách je to jen 68 % resp. 76 %. V nich část dětí učí učitelé s vystudovaným učitelstvím všeobecně vzdělávacích předmětů (19 % v případě učitelů matematiky a 16 % v případě učitelů čtení, v průměru v ČR je to jen 8 %).

Pokud jde o **další vzdělávání (DV) učitelů matematiky v posledních dvou letech**, tak žáci ve velmi úspěšných třídách mají o něco více učitele matematiky, kteří se účastnili nějakého dalšího vzdělávání zaměřeného na matematický obsah, matematické kurikulum a hodnocení žáků v matematice (22 % žáků), než je tomu v méně úspěšných třídách (jen 13 % žáků). Naopak učitelé, kteří se zúčastnili DV na téma využití IT při výuce matematiky, učí o něco větší podíl žáků v méně úspěšných třídách, než v těch velmi úspěšných (36 % resp. 20 % žáků). Učitelé, kteří se zúčastnili DV na téma didaktiky matematiky, učí zhruba stejný podíl žáků (26 %) v méně úspěšných i velmi úspěšných třídách. Ovšem, jak již bylo publikováno dříve v Národní zprávě TIMSS 2011³, ve srovnání s mezinárodním průměrem je v České republice účast učitelů v dalším vzdělávání podprůměrná až silně podprůměrná.

7.1.2 Hodnocení školy z pohledu učitelů

Obecně se dá říct, že učitelé matematiky i čtení velmi úspěšných tříd pracují ve **školách s pozitivnějšími charakteristikami** než ti působící v méně úspěšných třídách.

Učitelé matematiky, kteří *pracovní uspokojení učitelů⁴, nároky učitelů na výsledky žáků a zájem rodičů na dobrých výsledcích žáků* deklarují jako velmi vysoké a vysoké, učí o něco menší

³ Vladislav Tomášek a kol. *Národní zpráva TIMSS 2011*, ČŠI, Praha 2012

⁴ Text kurzívou bude vždy používán pro citaci přesného znění položky/výroku z dotazníku.